

НРА «Рюрік» на основі публічних даних уповноважених НКЦПФР національних та визнаних НКЦПФР міжнародних рейтингових агентств, а також офіційних статистичних даних НБУ¹ визначило інтегральний довгостроковий кредитний рейтинг (ІДКР) банківської системи України за підсумками IV кварталу 2016 року.

У результаті розрахунків, здійснених відповідно до авторської методики НРА «Рюрік»², значення ІДКР банківської системи України у бальному вимірі належить проміжку [16,27; 17,12] та складає **16,80**. При переведенні в Національну рейтингову шкалу:

значення 16,27 відповідає рівню рейтингу uaBBB-;

значення 16,80 – рівню рейтингу uaBBB;

значення 17,12 – рівню рейтингу uaBBB.

Таким чином, інтегральний довгостроковий кредитний рейтинг банківської системи України знаходиться на рівні **uaBBB** інвестиційної категорії. При цьому мінімально можливий ІДКР банківської системи України знаходиться на рівні **uaBBB-** інвестиційної категорії, максимально можливий ІДКР банківської системи України – на рівні **uaBBB** інвестиційної категорії.

¹ Починаючи з 01.04.2015 р. НБУ публікує дані фінансової звітності платоспроможних українських банків окремо від неплатоспроможних. При розрахунках ІДКР БСУ з II кв. 2015 р. використовувались дані лише за платоспроможними банками.

² http://www.rurik.com.ua/documents/research/ICR/ICR_method.pdf

1. Інтерпретація значень ІДКР банківської системи України

Позичальник або окремих борговий інструмент з рейтингом **uaBBB** характеризується достатньою кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Рівень кредитоспроможності залежить від впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов.

Знак «-» вказує на проміжний рівень рейтингу відносно основних рівнів.

Найбільше (21,69% від загальної кількості) кредитних рейтингів, присвоєних українським банкам національними та міжнародними агентствами, відповідає значенню **19** балів. Отже, **модальне значення** довгострокового кредитного рейтингу банківської системи України складає **19** балів, що відповідає кредитному рейтингу рівня **uaA-**.

Разом із тим, якщо припустити, що більшість із 26 банків, які не мають довгострокових кредитних рейтингів, зацікавлені в отриманні рейтингу лише інвестиційного рівня, проте не замовляють послуги рейтингування у зв'язку з розумінням низького рівня власної надійності, то можна стверджувати, що у разі присвоєння кредитних рейтингів цим банкам значення інтегрального показника найбільш імовірно зміститься в нижню частину інтервалу.

Інтегральний довгостроковий кредитний рейтинг банківської системи України не є абсолютною мірою кредитного ризику, а лише середньозваженою за розміром активів величиною довгострокових кредитних рейтингів банків, які формують дану систему.

Інтегральний довгостроковий кредитний рейтинг банківської системи України визначається за Національною рейтинговою шкалою, на що вказують літери «ua» у позначці кредитного рейтингу. Національна рейтингова шкала дозволяє виміряти розподіл кредитного ризику в економіці України без урахування суверенного ризику країни та призначена для використання на внутрішньому фінансовому ринку України.

Інтегральний довгостроковий кредитний рейтинг банківської системи України може бути змінений, призупинений чи відкликаний у випадку появи нової суттєвої інформації, недостатності необхідної інформації для оновлення рейтингу або з інших причин, які Агентство вважатиме достатніми для здійснення таких заходів.

Для визначення інтегрального довгострокового кредитного рейтингу банківської системи України НРА «Рюрік» використовує публічну інформацію та власні бази даних. НРА «Рюрік» особисто не проводить аудиту чи інших перевірок інформації і може, в разі потреби, покладатися на дані, що перебувають в публічному доступі. Рівень інтегрального довгострокового кредитного рейтингу залежить від якості, однорідності та повноти інформації, що є у розпорядженні Агентства.

В жодному разі визначений інтегральний довгостроковий кредитний рейтинг не є рекомендацією щодо будь-яких форм кредитування банків, які формують банківську систему України, чи купівлі або продажу їх цінних паперів. НРА «Рюрік» не виступає гарантом та не несе відповідальність за жодними борговими зобов'язаннями об'єкта рейтингування.

2. Фактори впливу

Підвищення рівня ІДКР БСУ в період з 01.10.2015 р. – 01.04.2016 р. відбулось за рахунок подальшого виведення з ринку великої кількості банків з українським капіталом та дій міжнародного агентства *Moody's*, яке в листопаді 2015 року підвищило кредитні рейтинги за національною шкалою Ощадбанку (до uaCCC з uaCC), Промінвестбанку (до uaCCC з uaCCC-), Сбербанку (до uaB з uaB-), Райффайзен банку «Аваль» (до uaB з uaB-) та банку «Південний» (до uaB з uaCCC-). У II-III кварталі 2016 року суттєвих змін, які б спричинили зміну рівня інтегрального рейтингу, не відбулось.

У IV кварталі 2016 року у зв'язку з націоналізацією Приватбанку, агентство *Fitch Ratings* знизило кредитний рейтинг банку за національною шкалою з uaA- до uaBB, що негативно вплинуло на рівень інтегрального рейтингу.

Невисока кредитоспроможність України як учасника міжнародного ринку капіталу негативно відображається на суверенних рейтингах та, відповідно, кредитних рейтингах банків-резидентів. Крім того, враховуючи численні реструктуризації суверенних та корпоративних зовнішніх боргів, для українських банків зовнішнє фінансування (крім фондування з боку материнських структур) наразі є недоступним. У зв'язку з цим, вітчизняні банківські установи відмовляються від міжнародних рейтингів на користь співпраці з національними агентствами.

Протягом 2014–2016 рр. кількість кредитних рейтингів українських банків за національною шкалою, визначених міжнародними рейтинговими агентствами, зменшилась з 24 до 14. У цілому, за вказаний період кількість банків, які мають довгостроковий кредитний рейтинг позичальника, зменшилась зі 117 до 72 установ. Така динаміка обумовлена, в першу чергу, запровадженням тимчасової адміністрації до більше ніж 80 українських банків (з початку 2014 р.).

НРА «Рюрік» має істотні підстави вважати, що вибірка для визначення інтегрального довгострокового кредитного рейтингу банківської системи є репрезентативною. НРА «Рюрік» вважає несуттєвим вплив на ІДКР банків, які не мають довгострокових кредитних рейтингів. Сукупний обсяг активів банків без довгострокового кредитного рейтингу позичальника складає близько 3%.

Протягом останніх років спостерігається незначне, проте стабільне збільшення частки активів банків, яким присвоєно довгостроковий кредитний рейтинг, що у подальшому сприятиме підвищенню точності оцінки інтегрального показника.

3. Загальний огляд кредитних рейтингів українських банків

На кінець IV кварталу 2016 року банківська система України налічувала 93 платоспроможні установи, з яких 72 мали довгостроковий кредитний рейтинг позичальника (97% активів банківської системи).

Серед усіх кредитних рейтингів платоспроможних банків України 8 підтримуються на рівнях спекулятивної категорії, а 75 кредитних рейтингів (90% від загальної кількості) – на рівнях інвестиційної категорії.

Більшість кредитних рейтингів банків України підтримується на рівні uaBBB, uaA- та uaAAA (10, 18 та 9 кредитних рейтингів відповідно).

За розподілом кредитних рейтингів чітко простежується закономірність, яка, на думку НРА «Рюрік» полягає в тому, що в Україні банки зацікавлені в отриманні кредитних рейтингів лише на рівнях інвестиційної категорії.

Установи, які не мають кредитного рейтингу, відмовляються від послуг рейтингування з декількох причин. Це може бути низький рівень фінансової прозорості банку, розуміння низького рівня власної надійності чи специфіка діяльності на ринку. Останнє стосується в першу чергу відносно невеликих дочірніх банків міжнародних груп, які не мають потреби в зовнішньому фондуванні.

Аналітичний департамент НРА «Рюрік» на регулярній основі відслідковує та аналізує поточний стан та тенденції розвитку вітчизняної банківської системи та ринку рейтингових послуг, що знаходить своє відображення у відповідних щоквартальних оглядах.

ДОДАТКИ

Додаток 1. Розрахунок інтегрального довгострокового кредитного рейтингу банківської системи України³

Назва Банку	Активи	поточний рейтинг	Вага	Бали	З урахуванням ваги
ПАТ КБ "ПРИВАТБАНК"	220 017 621	uaBB	18,28%	14	2,56
АТ "ОЩАДБАНК"	210 099 278	uaCCC	17,45%	8	1,40
АТ "Укресімбанк"	160 303 832	uaAA	13,32%	23	3,06
АТ "Райффайзен Банк Аваль"	55 999 735	uaB	4,65%	11	0,51
АБ "УКРГАЗБАНК"	53 681 058	uaA+	4,46%	21	0,94
ПАТ "СБЕРБАНК"	48 355 811	uaB	4,02%	11	0,44
АТ "УкрСиббанк"	45 367 425	uaAAA	3,77%	26	0,98
ПАТ "ПУМБ"	44 552 608	uaAA-	3,70%	22	0,81
ПАТ "УКРСОЦБАНК"	41 800 097	uaAA	3,47%	23	0,80
ПАТ "АЛЬФА-БАНК"	38 953 914	uaAA	3,24%	23	0,74
ПАТ "Промінвестбанк"	34 323 896	uaCCC	2,85%	8	0,23
ПАТ "КРЕДІ АГРИКОЛЬ БАНК"	29 895 180	uaAAA	2,48%	26	0,65
АТ "ОТП БАНК"	24 831 464	uaA+	2,06%	21	0,43
Акціонерний банк "Південний"	20 674 605	uaB	1,72%	11	0,19
ПАТ "ВТБ БАНК"	20 640 072	uaAA+	1,71%	24	0,41
ПАТ "ІНГ Банк Україна"	17 358 491	uaAAA	1,44%	26	0,37
АТ "ПРОКРЕДИТ БАНК"	12 117 205	uaAAA	1,01%	26	0,26
ПАТ "КРЕДОБАНК"	11 004 498	uaBB-	0,91%	13	0,12
ПАТ "МЕГАБАНК", Харків	9 117 166	uaAA	0,76%	23	0,17
ПАТ "БАНК КРЕДИТ ДНІПРО"	8 279 153	uaA-	0,69%	19	0,13
АТ "ТАСКОМБАНК"	8 128 414	uaA+	0,68%	21	0,14
ПАТ "БАНК ВОСТОК"	7 764 880	uaAA-	0,65%	22	0,14
ПАТ "ДІАМАНТБАНК"	7 414 512	uaBBB-	0,62%	16	0,10
ПАТ "МІБ"	6 892 808	uaBBB+	0,57%	18	0,10
ПАТ "УНІВЕРСАЛ БАНК"	5 093 902	uaAA	0,42%	23	0,10
БАНК ІНВЕСТ. ТА ЗАОЩАДЖЕНЬ	4 580 484	uaA	0,38%	20	0,08
ПАТКБ "ПРАВЕКС-БАНК"	4 403 518	uaAA+	0,37%	24	0,09
ПАТ "ВіЕс Банк"	3 909 280	uaA+	0,32%	21	0,07
ПАТ "МАРФІН БАНК"	3 538 747	uaA	0,29%	20	0,06
ПАТ "Ідея Банк"	3 356 235	uaA	0,28%	20	0,06
АТ "ПІРЕУС БАНК МКБ"	3 328 652	uaA	0,28%	20	0,06
АБ "КЛІРИНГОВИЙ ДІМ"	2 843 329	uaA-	0,24%	19	0,04
АКБ "ІНДУСТРІАЛБАНК"	2 783 019	uaA-	0,23%	19	0,04
ПАТ "БТА Банк"	2 192 161	uaA	0,18%	20	0,04
ПАТ "БАНК ФОРВАРД"	1 938 379	uaA-	0,16%	19	0,03
ПАТ АКБ "АРКАДА"	1 919 544	uaBBB	0,16%	17	0,03
АТ "Місто Банк"	1 798 579	uaBBB	0,15%	17	0,03
АТ "БМ БАНК"	1 752 468	uaBBB+	0,15%	18	0,03
ПАТ "КБ "ГЛОБУС"	1 498 815	uaA+	0,12%	21	0,03
ПАТ АКБ "Львів"	1 470 647	uaBBB	0,12%	17	0,02
АБ "ЕКСПРЕС-БАНК"	1 408 493	uaA-	0,12%	19	0,02
ПАТ "БАНК АВАНГАРД"	1 332 940	uaAAA	0,11%	26	0,03
"ПЕРШИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ БАНК"	1 282 961	uaBBB+	0,11%	18	0,02
ПАТ "МОТОР-БАНК"	1 199 801	uaA-	0,10%	19	0,02
ПАТ "КРЕДИТВЕСТ БАНК"	1 170 614	uaAA	0,10%	23	0,02
ПАТ "БАНК СІЧ"	1 128 597	uaA-	0,09%	19	0,02
ПАТ "АСВІО БАНК"	973 962	uaA+	0,08%	21	0,02
ПАТ "КРИСТАЛБАНК"	861 262	uaA-	0,07%	19	0,01
ПАТ "АБ "РАДАБАНК"	819 392	uaA	0,07%	20	0,01
ПАТ "БАНК 3/4"	814 050	uaBBB	0,07%	17	0,01
АТ "БАНК БОГУСЛАВ"	780 582	uaA-	0,06%	19	0,01
ПАТ "ЮНЕКС БАНК" м. Київ	764 749	uaBBB	0,06%	17	0,01
ПАТ "АЙБОКС БАНК"	633 236	uaBBB-	0,05%	16	0,01
ПАТ "ОКСІ БАНК"	576 535	uaBBB-	0,05%	16	0,01
ПАТ "БАНК "УКРАЇН.КАПІТАЛ"	573 193	uaA-	0,05%	19	0,01
Полікомбанк	552 724	uaA-	0,05%	19	0,01
АТ "УКРБУДІНВЕСТБАНК"	504 200	uaBBB	0,04%	17	0,01
ПАТ "ДІВІ БАНК"	467 496	uaA	0,04%	20	0,01
ПуАТ "КБ "АКОРДБАНК"	451 863	uaA-	0,04%	19	0,01
АТ "АЛЬТБАНК"	409 662	uaA-	0,03%	19	0,01
ПАТ "ПФБ" м. Кременчук	407 432	uaA-	0,03%	19	0,01
ПАТ "АКБ "КОНКОРД"	387 417	uaA-	0,03%	19	0,01
ПАТ "ВЕРНУМ БАНК"	347 573	uaA-	0,03%	19	0,01
ПАТ "РВС БАНК"	326 142	uaBBB	0,03%	17	0,00
АТ "КІБ"	309 723	uaA	0,03%	20	0,01
ПАТ "КБ "ЗЕМЕЛЬНИЙ КАПІТАЛ"	219 352	uaA-	0,02%	19	0,00
ПАТ КБ "Центр"	217 193	uaA-	0,02%	19	0,00
ПАТ "АПЕКС-БАНК"	210 979	uaBBB	0,02%	17	0,00
ПАТ "ВЕКТОР БАНК"	203 834	uaBB	0,02%	14	0,00
ПАТ "КБ" ФІНАНСОВИЙ ПАРТНЕР"	163 395	uaBBB+	0,01%	18	0,00
ПАТ "КРЕДИТ ОПТИМА БАНК"	138 479	uaBBB	0,01%	17	0,00
ПАТ "АЛЬПАРИ БАНК"	129 441	uaBBB	0,01%	17	0,00
СУМА	1 203 748 751		100,00%		16,80

³ Джерело: офіційні веб-сайти уповноважених національних та визнаних міжнародних рейтингових агентств. Розрахунки: НРА «Рюрік»